

Pozvání do kurzu *Úvod do library advocacy pro veřejné knihovny*

Marika Hrubá

Vznik e-learningového kurzu *Úvod do library advocacy pro veřejné knihovny* reaguje na potřebu veřejných knihoven prosazovat své zájmy a obhajovat svoji existenci. Knihovna je stále více nucena objasňovat svému zřizovateli, že její role nespočívá pouze v půjčování knih a upozorňovat na svůj potenciál v oblastech jako je celoživotním vzdělávání, informační gramotnost, poskytování služeb e-governmentu a mnohé další.

Library advocacy se nabízí jako ucelená koncepce, která nabízí efektivní komunikační strategii. V prostředí českých veřejných knihoven není tento koncept příliš známý. Vzdělávací obsah kurzu čerpá převážně z materiálů organizace American library association, která je mezinárodním leaderem v oblasti library advocacy. K dalším zdrojům patří soubory Best Practice zahraničních knihoven, které již tento koncept do své praxe implementovaly. Cílem připravovaného kurzu je představit základní principy library advocacy a usnadnit jeho možnou implementaci do prostředí českých veřejných knihoven. Kurz je připravován ve spolupráci se Studijní a vědeckou knihovnou Plzeňského kraje a vzniká za finanční podpory Ministerstva kultury, programu VISK 2 - Mimoškolní vzdělávání knihovníků. Přístupný bude od ledna 2020 na elektronické platformě kurzy.knihovna.cz. Cílovou skupinou jsou vedoucí pracovníci a zaměstnanci veřejných knihoven. Kurz je tematicky strukturován do šesti modulů, závěrečná část každého modulu je určena k samostudiu.

Vzhledem k tomu, že koncept library advocacy není v České republice příliš známý, neexistuje k němu adekvátní český ekvivalent. Po konzultaci s Národní knihovnou ČR bude v tomto kurzu používán původní anglický termín *library advocacy* k označení konkrétní strategie, která vede k efektivnímu prosazování zájmů knihoven. Při uvádění konkrétních příkladů jejího praktického využití bude užíván termín *obhajoba zájmů*.

Úvodní modul představuje library advocacy jako komunikační strategii, která je založena na zviditelnění vytvořených hodnot před zřizovatelem a uživatelskou komunitou. V souladu s tímto principem nabízí library advocacy široké spektrum nástrojů a kampaní. Upozorněno je na jeho hlavní výhody, ke kterým patří ucelenost, finanční nenáročnost a snadná implementace.

Druhý modul charakterizuje první ze dvou směrů library advocacy. Jde o prosazování zájmů ze strany knihoven. Vychází se zde z principu, že library advocacy lze praktikovat na všech zaměstnaneckých úrovních. Velmi důležitý je průnik konceptu do organizační

kultury knihoven, kdy se vzájemné sdílení hodnot promítá do neformálních vztahů zaměstnanců s uživateli.

Třetí modul definuje další směr library advocacy, který představuje obhajoba knihovny od zainteresovaných stran, tzv. stakeholderů. Zde je kladen důraz na aspekt vícevrstevného partnerství mezi knihovnou, uživatelskou komunitou a zřizovatelem. Knihovna tak získává nezájaté hodnocení a tím je zvyšováno její komunikační úsilí. Modul obsahuje konkrétní návrhy pro výběr vhodného stakeholdera.

Čtvrtý modul popisuje význam hodnot pro komunikaci a efektivní argumentaci. Přináší praktická doporučení pro stanovení hodnot a navrhuje, jak nejlépe je prezentovat před uživatelskou komunitou a zřizovatelem. Věnuje se ekonomickým i neekonomickým aspektům hodnot, které sehrávají důležitou roli při vytváření komunikační strategie. Efektivní argumentační strategie je podle library advocacy založena na vhodné interpretaci, která ovlivňuje vnímání hodnot zřizovatelem. Konkrétně jde o zdůrazňování skutečnosti, že priority knihovny jsou zároveň prioritami uživatelské komunity. Tento argument lze doplnit konkrétními příklady přispění uživatelské komunitě. Statistické podklady je efektivnější používat k podpoře argumentů, nikoliv samostatně. Ke stanovení hodnot je vhodné klást otázky typu „*kolik času ušetří vaše knihovna jednomu čtenáři?*“ nebo „*kolik peněz by stálo čtenáře využívání alternativních zdrojů?*“

Tématem pátého modulu je použití library advocacy v oblasti financování. Nedostatečné finanční zajištění znamená v současnosti pro knihovny stěžejní problém, ze kterého se odvíjí celá řada problémů dílčích. Pro zefektivnění jejich řešení nabízí library advocacy návrh metodického postupu k oslovení zřizovatele a doporučuje konkrétní argumentační strategii, kterou lze při žádosti o zvýšení rozpočtu využít.

Obsahem posledního modulu je přehled metod, nástrojů a kampaní, které lze v library advocacy využít. Je zde představena např. metoda storytellingu, kdy se uživatelé písemně vyjádří k pozitivnímu přínosu knihovny do jejich běžného života. Zajímavou kampaní je také např. Library snapshot day, kdy se detailně zmapuje vybraný den provozu knihovny. Získaná data se potom graficky zpracují a prezentují před zřizovatelem a uživatelskou komunitou. Detailní informace a mnoho dalšího se dozvíte od ledna 2020 na kurzy.knihovna.cz.

Použité zdroje:

- Advocacy. *Canadian library association* [online]. Ottawa: CLA, 2018 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://cla.ca/cla-at-work/advocacy/>
- EWBANK, Ann Dutton a Ja Youn KWON. School library advocacy literature in the United State: An exploratory content analysis. *Library and Information Science Research* [online]. 2015, 37(3), 236-243 [cit. 2017-11-27]
- SALÁNKI, Valeria. Organizational Culture and Communication in the Library A Study on Organizational Culture in the Lucian Blaga Central University Library Cluj. *Philobiblon: Transylvanian Journal of Multidisciplinary Research in Humanities* [online]. 2010, 15, 455-523 [cit. 2018-01-25]. ISSN 12247448. Dostupné z: <http://ezproxy.muni.cz/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,cookie,uid&db=lls&AN=59357985&lang=cs&site=eds-live&scope=site>
- Library Advocacy Unshushed. *EdX: Free online courses from the world's best universities* [online]. Cambridge, MA: EdX, 2017 [cit. 2017-05-11]. Dostupné z: <https://www.edx.org/course/library-advocacy-unshushed-university-torontox-la101x>
- American Library Association. *The Campaign for America's Libraries: Toolkit for Academic and Research Libraries* [online]. Chicago: American Library Association, 2007 [cit. 2017-05-24]. Dostupné z: <http://www.ala.org/advocacy/sites/ala.org.advocacy/files/content/advleg/publicawareness/campaign@yourlibrary/prtools/toolkitfinaltext2.doc>
- MUCUNDORFEANU, Meda. The Key Role of Storytelling in the Branding Process. *Journal of Media Research* [online]. 2018, 11(1), 42-54 [cit. 2018-03-30]. DOI: 10.24193/jmr.30.3. ISSN 18448887. Dostupné z: <http://ezproxy.muni.cz/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,cookie,uid&db=e5h&AN=128323223&lang=cs&site=eds-live&scope=site>

Anotace:

Článek představuje připravovaný e-learningový kurz Úvod do library advocacy pro veřejné knihovny. Rozkrývá témata jednotlivých modulů a nastiňuje základní principy library advocacy. Součástí je také představení výhod celého konceptu, které umožňují jeho snadnou implementaci do praxe českých veřejných knihoven.